

VIDA IL·LUSTRE EL DR. LLUIS PERICOT

En les planes del nostre tradicional Llibre de Festa Major —que són com el repic nostàlgic de la campana de Sant Antoni pel torroellenc absent que es recorda de la vila en la diada lluminosa de Sant Genís— anem a presentar enguany una figura entranyable, una personalitat eminent considerada pels seus mèrits rellevants una de les més il·lustres figures de la ciència espanyola: el Dr. Lluís Pericot.

A l'impuls d'una amistat pregonament sentida, resumirem el curs de la seva vida, dedicada amb forta vocació a una labor científica difícil en la qual sols han excel·lit els intel·lectuals privilegiats. Veurem també, els valors d'una personalitat vigorosa, de gran irradiació vital, d'una senzillesa i naturalitat admirables en un home que és una de les primeres autoritats mundials en Arqueologia.

* * *

El Dr. Lluís Pericot i García va nèixer a Girona el dia 2 de setembre del 1899. El fet de nèixer a Girona segurament sorprendrà al lector que el suposava nascut a Torroella, però la justificació es trova en que el seu pare, que era farmacèutic militar, estava destinat a Girona i allí residien habitualment. Per

sobre però, d'aquesta contingència, les fonts de la família Pericot són tan profundament torroellenques, que cal considerar-lo com un fill autèntic de la nostra vila. Com a definitiva evidència d'aquesta afirmació, a l'Arxiu Parroquial, consten les successives generacions dels Pericot que es remonten fins el segle XVII segons la següent recopilació:

Joan
1870 - 1944

Genís
1837 - 1918

Pere
1790 - 1870

Pere
1745 - 1818

Pere
1709 - 1746

Pere
1681 - 1719

Josep
1652 - 1693

Antoni
1624 - 1686

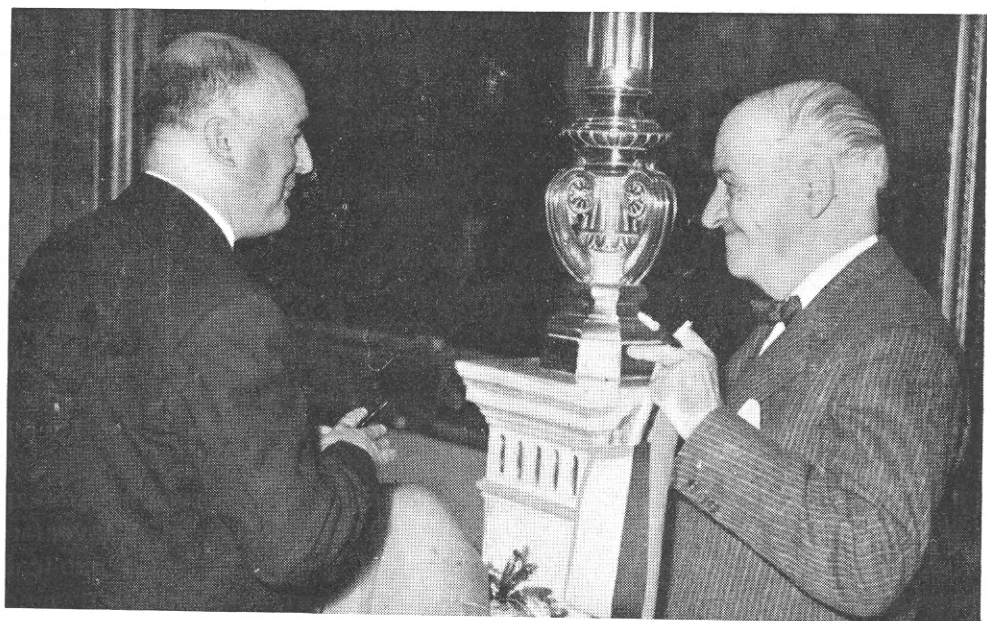
Baldri
1637

Aquesta interessant relació dels avantpassats del Dr. Lluís Pericot, ens dóna evident demostració del seu fort lligam amb la nostra vila; ben poques famílies amb seguretat, poden ostentar més legítimament una ascendència tan genuïnament torroellenca. Tot i la força d'aquest fet, no és el nostre intent pretendre disputar a Girona l'honor d'ésser el lloc de filiació nativa d'aquesta gran figura de la ciència nacional. Ben al contrari; creiem que res no s'oposa a agermanar els dos conceptes i que es consideri el Dr. Pericot fill de Girona i, a la vegada, un torroellenc de soca i arrel com realment li correspon.

El pare del Dr. Pericot, com hem dit, era farmacèutic militar i també, distingit professor i erudit botànic. Inoblidable figura la de D. Joan Pericot! El seu record perdura vivent entre els que varem tenir el goig de tractar-lo i d'ésser distingits amb la seva amistat. Persona senzilla, modesta, de gran discreció, sempre disposada al favor i a l'ajuda del pròxim, d'intel·ligència evident, d'una conversa plena d'encís i de bon sentit...

La mare del Dr. Pericot, —que no hem conegut perquè va morir en la nostra infantesa, però que és recordada a Torroella, vila que ella apreciava sincerament— era andalusa; això fa que ell confessi graciosament que tot i la seva naturalesa de genuí empordanès, té un «sustratum» temperamental andalús fantasiós i indolent.

Realitza els estudis primaris a l'Escola Dalmau Carles de Girona, i seguidament el Batxillerat a l'Institut els anys 1909-1914, on va ésser deixeble del prestigiós historiador D. Rafel Ballester. Des de l'inici dels seus estudis, demostra una gran inclinació per la geografia i la història, però en absolut per la prehistòria; més direm, viu un ambient completament hostil a aquesta ciència

El Dr. Lluís Pericot, al finalitzar una conferència, conversa amb l'eminent filòsof Ortega i Gasset.

perquè D. Rafel Ballester la considerava, i amb ell la totalitat del professorat de l'època, inútil i enganyosa. Al acabar el batxillerat i entrar a l'Universitat de Barcelona a l'any 1914, el clima que dominava en aquell centre cultural tampoc era favorable per la prehistòria. Cal conèixer el que s'explica d'aquella Universitat! El primer professor d'història que va tenir fou D. Faustino de la Vallina, un home vell, dur i sec, amb un sistema d'ensenyança ingrat: deu minuts de classe, apunts personals, monotonía, tristesa. En el segon curs, es troba amb D. Martiniano Marín, també xapat a l'antiga, quines conviccions sobre prehistòria les resumia diguent: «Todo lo que hay de verdad en la Prehistoria puede escribirse en un papel de fumar y aun sobra sitio». Per més detalls sobre l'orientació docent d'aquella Universitat, pot el lector acudir a l'obra biogràfica «Tots els camins duen a Roma» del prestigiós literat Gaziol, el qual descriu admirablement l'ambient de la Universitat de principi de segle, dominada per la més absoluta rutina i depriment activitat cultural.

Com doncs, en mig d'aquest ambient tan desfavorable, es va desvetllar la vocació científica del Dr. Pericot? Fou en el tercer curs, a l'any 1916. Explicava la història antiga un professor joveníssim, 26 anys, en el començ de la carrera. Va deixar-lo subjugat, completament convençut de que havia descobert el camí anhelat envers el seu ideal científic. El professor era Bosch Gimpera, i amb ell, un aire renovador, una claretat desil·lustrant, un nou impuls ple de vitalitat va irrompre a les vetustes aules de la Història. El Dr. Lluís Pericot, havia de convertir-se en l'alumne privilegiat, amb el més gran deixeble del mestre, l'hereder espiritual que havia de conquerir per mèrits propis les més altes distincions pels seus treballs en Prehistòria. En realitat, no és d'estranyar que això es produís, perquè per providencial coincidència reuneix el Dr. Pericot les virtuts indispensables per ésser un perfecte arqueòleg; gran passió per l'estudi, afeció per les ciències naturals, molt aimant del camp amb totes les seves molèsties i encants.

Llicenciat d'Història a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona (1914-18), Premi extraordinari el Juny-Setembre de 1918, fa el doctorat a la Universitat de Madrid i la tesis presentada el 1923 mereix la màxima qualificació. Obirà el 1925 la càtedra d'Història antiga i mitja a la Universitat de Santiago de Compostela i en la monumental ciutat gallega viu uns anys l'ambient estudiantil que tots coneixem a través d'aquelles romàntiques descripcions de Pérez Lugín. Aconsegueix, per concurs, la Càtedra d'Història moderna de la Universitat de València, i es desplaça a la bella capital llevantina, no sense l'oposició amistosa de Bosch Gimpera i Obermaier, que creien més acertat es quedès a Galícia per ésser aquella prehistòria més interessant i prometedora que la valenciana. No obstant, no fou així, i a València havia d'obtenir els més grans èxits científics en treballs d'excavació arqueològica, junt amb l'advocat Isidre Barllester, fundador del Servei d'Investigació Arqueològica d'aquella regió. Foren anys d'intensa i esgotadora activitat, en especial les exploracions del Paleolític de la cova del Parpalló, que és l'obra mestra de la seva carrera, completada amb la més callada i abnegada tasca de classificació dels materials aplegats que en dona mesura la imponent xifra de més de 100.000 peces de sílex inventariades, 3.000 d'ós i 5.000 plaquetes de pedres gravades i pintades. La publicació d'aquests treballs —que foren qualificats pel gran historiador Schulten de modèlics— en una extensa sèrie de monografies va merèixer el premi Martorell de l'Ajuntament de Barcelona l'any 1942.

El 1933, reclamat a Barcelona, exerceix la càtedra d'Etnologia. Després, el 1934, la d'Història moderna i contemporània; finalment, per concurs, la d'Història antiga i mitja d'Espanya, que és la que actualment professa.

Fins ací, el curs de la seva carrera com a professor; l'intensa tasca d'ensenyança al llarg dels anys, realitzada amb la més gran voluntat i amb una natural i espontània afectuositat envers els deixebles que han fet de la seva persona un dels catedràtics més apreciats. Simultàniament amb l'exercici de la càtedra, es desenrotlla l'activitat científica de l'arqueòleg. Hem parlat, posteriorment, de la seva més gran obra d'investigació: les excavacions de la Cova del Parpalló. Resumim ara, ben lleugerament, una part dels nombrosos treballs realitzats que revelen pàgines desconegudes i insospitades d'aquesta difícil ciència muda que és la Prehistòria: jaciments asturians del Monigrí i coves sepulcral neolítiques; dòlmens empordanesos; jaciments paleolítics de Serinyà; poblats ibèrics de Castell (Palamós) i Ullastret, en terres gironines. A Galícia, l'excavació de l'important «Castro de Troña»; a València, apart l'esmentada Cova de Parpalló, el poblament ibèric de la Bastida de Mogente, i les sensacionals descobertes de ceràmiques i d'inscripcions a Sant Miquel de Lliria, Cova de les Mallardes, etc. Sols una autoritat en Prehistòria, i no la nostra ploma, està capacitada per exposar el resultat de les exploracions efectuades pel Dr. Pericot, que han representat veritables revolucions científiques en el camp de l'Arqueologia. Llavors ens trovem davant d'aquestes realitats, que aquella ciència, que *«puede escribirse en un papel de fumar y aun sobre sitio»*, es converteix en quelcom importantíssim, imprescindible per a discernir l'incògnita subjugant del passat de l'home; el seu pes gravita tan fortament sobre els nous sistemes d'investigació històrica, que en tot el món es desvetllen les intel·ligències per a descobrir els secrets de l'antigüetat més remota. I la seva importància es manifesta en les raons exposades en el discurs «Grandeza y Miseria de la Prehistoria» pronunciat pel Dr. Lluís Pericot al ingressar en la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona: «Una història de

la Humanitat de la qual n'estiguin absents conscientment la quasi totalitat dels segles de vida humana i la major part dels homes que han existit, no pot pretendre el nom que porta. No podem desinteressar-nos de la història dels pobles que no tenen història escrita, o sigui història en un sentit limitat. Se'ns escaparien totes les arrels de la cultura i es farien incomprendibles moltes de les formes de vida dels pobles històrics. Pensem que tant sols ens separen unes dues centes generacions del començ del Neolític, això és, de la invenció de tots els elements essencials de nostra civilització, com agricultura, ganaderia, urbanisme, metalurgia, i comprendrem que no és possible donar una explicació de l'origen i evolució de les cultures humanes ni de la seva fase històrica, sense l'auxili de la Prehistòria».

En frase certera i original, resumeix el Dr. Lluís Pericot la transcendència considerable d'aquesta nova ciència quan diu: «La Prehistòria comparteix amb l'Astronomia el privilegi poètic i metafísic de donar a l'home una idea de la seva petitesa; la primera en el temps, la segona en l'espai».

L'alta autoritat del Dr. Pericot es manifesta al representar oficialment a Espanya en els Congressos Internacionals, i en les seves visites i conferències efectuades als més diversos països del món: en la vella Europa i a Turquia, Palestina, Líbia, Egipte, Sudán, Kenia, Unió Sud-Africana, Nord-Amèrica, Mèxic, Perú, Xile, Argentina, etc.

És membre d'importantes entitats científiques: Reial Acadèmia de la Història de Madrid; Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona; Centre de Cultura Valenciana; Reial Acadèmia Gallega; «Associação de Archeologos Portuguesos de Lisboa»; Hispànic Society de Nova-York; Institut Arqueològic Alemany; Reial Societat Antropològica de Gran Bretanya i Irlanda, «Société Préhistorique Française», etc. Es Conseller del Patronat Quadrado del Consell Superior d'Investigacions Científiques, Comissari Provincial d'Excavacions Arqueològiques de Girona i President del Centre d'Estudis Gironins.

Amb motiu de complir les bodes de plata amb la càtedra, el Govern espanyol el distingeix amb la «Gran Cruz de la Orden Civil de Alfonso X el Sabio». França el nombra Cavaller de la Legió d'Honor, i les ciutats de Barcelona i Girona l'honoren amb la concessió de la Medalla de Plata. Finalment obté el premi de la Fundació March, dotat amb 500.000 pessetes, per l'estudi de la Prehistòria de les illes Balears.

Ens resta referir-nos, com a glossari del nostre estudi biogràfic, a les exploracions arqueològiques del Montgrí. El Dr. Lluís Pericot —i això és també prova del seu fort lligam amb la nostra Vila— inicia les seves primeres excavacions ben jove, a l'any 1917, explorant el nostre Montgrí. Descobreix, com ja hem citat anteriorment, els jaciments asturians del «Cau del Duc» de Torroella i d'Ullà, i les coves sepulcrales del període Eneolític, una de les quals, precisament, estudiada en un interessant treball que es publica en aquest mateix Llibre. De tots els títols, nombrosos i distingits, que prestigien i aureolen amb justa fama la figura il·lustre del Dr. Lluís Pericot, crec que molt bé li escauria el títol ben nostre de: Prehistoriador del Montgrí. I seria emotiu i digne, col·locar en un lloc visible en la nostra muntanya —potser al marge del rústec caminal que porta al coll de Sta. Caterina— una fita de pedra, un simbòlic menhir amb una llegenda esculpida que digués al passant: «Ofrena de Torroella al prehistoriador del Montgrí Dr. Lluís Pericot».

PERE CASTELLS